

G.cz 25.9.2020

V nemocnicích se dají očekávat kapacitní problémy. Myslím, že nebude problém se zajištěním vysokého počtu rakví, říká imunolog Václav Hořejší

Zdroj: Archiv profesora Václava Hořejšího

Protikoronavirová opatření, která intenzivně v těchto dnech zavádí nový ministr zdravotnictví Roman Prymula, vstupují jedno po druhém v platnost. Jejich účinnost by se měla postupně začít projevovat. Bohužel, čísla nakažených zatím ale stále stoupají, plní se i lůžka intenzivní péče v nemocnicích. Varovně zní také slova profesora RNDr. Václava Hořejšího, CSc., předního českého imunologa. Právě tento přední český vědec označuje rozvolňování prvotních restrikcí za trestuhodné.

[Jana Mráková](#) 25.9.2020, 09:46

Jak hodnotíte, pane profesore, z pohledu imunologa, který se infekcemi různého typu dlouhodobě zabývá, Covid 19?

Musím upřesnit – mým oborem je molekulární imunologie (zkoumáme molekulární mechanismy fungování řady molekul imunitního systému); nezabýval jsem se nikdy infekcemi a jejich klinickými aspekty. Myslím ale, že vzhledem k tomu, že obecnou imunologii na [Karlově univerzitě](#) přednáším již přes 25 let a intenzivně sleduji odbornou literaturu, mám dobrý přehled i o důležitých aspektech nemoci covid-19.

Tato choroba je, jak známo, způsobena novým druhem [koronaviru](#). Chování tohoto viru není nijak neobvyklé, snad až na to, že infikovaní jedinci šíří nákazu již před propuknutím prvních příznaků, a také to, že u většiny infikovaných se neprojevují téměř žádné příznaky.

To značně komplikuje epidemiologickou situaci.

Chová se nový typ koronaviru jinak, než je tomu i jiných koronavirů?

Tento virus vyvolává mnohem méně nebezpečné onemocnění než dva příbuzné viry ([SARS](#) a MERS), které způsobily omezené epidemie před 17 resp. 10 lety (tyto viry vyvolávaly onemocnění s mnohem vyšší smrtností, ale byly méně nakažlivé). Naopak ve srovnání se čtyřmi běžnými koronaviry, které u lidí vyvolávají lehké virózy („nachlazení“), je tento nový koronavirus mnohem nebezpečnější (a také mnohem nebezpečnější než třeba běžné kmeny zcela nepříbuzného chřipkového viru).

Čísla pozitivně testovaných jdou v Česku rapidně nahoru. Jak je to možné? Došlo k tak zásadnímu nebo spíše až fatálnímu pochybení při rozvolňování prvotních velmi silných restrikcí?

Ano, nepochybně došlo 1.7. ke skutečně fatálnímu, řekl bych až trestuhodnému pochybení při rozvolňování prvotních restrikcí. V žádné jiné zemi světa nebyla naráz zrušena všechna dosavadní omezení. Trochu bych polemizoval s tím, že u nás na jaře byly uplatňovány nějaké „velmi silné“ restriktce. Na rozdíl od některých jiných zemí tady většina lidí chodila normálně do práce, fungovala prakticky všechna výrobní odvětví (průmysl, zemědělství, stavebnictví), silná omezení postihla po omezenou dobu pouze služby, především pohostinství. Vinu za toto selhání bych ale nedával ani tak vládě, jako spíše několika mediálně známým lékařům nejrůznějších specializací (nikoli však epidemiologů, imunologů či infektologů), kteří to onemocnění opakovaně bagatelizovali. [Vláda](#) tyto špatné rádce bohužel poslechl...

I u nás se začalo podstatně více testovat. Jste zastáncem plošného testování?

Ano, ideální by bylo, kdybychom mohli testovat třeba milion lidí denně, aby se tak zmapovala reálná situace a prakticky všichni infikovaní (plus jejich významné kontakty) by mohli být podrobeni karanténě. Tím by se dramaticky omezilo šíření viru.

Opravdu má nový koronavirus takovou smrtící sílu, o které nyní poměrně často slyšíme?

Nevím, co míníte pod pojmem „smrtící síla“. Je jasné, že smrtnost tohoto onemocnění v běžné populaci je zhruba 1% (tedy asi 10X více než u sezónní chřipky). Smrtnost (a četnost vážných případů vyžadujících hospitalizaci) je ale silně závislá na věku pacientů a jejich zdravotním stavu. Zatímco u mladých zdravých lidí (včetně dětí) je průběh v naprosté většině velmi lehký, u lidí nad cca 60 let je smrtnost několik procent, u těch nejstarších (nad 80 let) více než 15%. Takže – slyšíme to správně.

Dá se podle vás předvídat další situace? Zatím stále jen slyšíme, že počty nakažených, nemocných dále porostou. Jedná se i u nás skutečně o pandemii?

[Pandemie](#) je to už od února - to slovo znamená, že je to [epidemie](#) probíhající současně v mnoha zemích, resp. globálně. Ano, počty nakažených globálně i u nás stále rostou, a někde (včetně Česka) bohužel nebezpečně rychle. Optimálně to zvládly pouze některé asijské země (Čína, Tchajwan, J. Korea, Vietnam), ale třeba také Nový Zéland. Tyhle země si vzaly poučení z epidemie SARS před 17 lety a včas nasadily účinná protiepidemická opatření. Podobně správně jsme v březnu zareagovali i my a některé další země [EU](#) (Slovensko, Polsko, balkánské státy), ale tím nepochopitelným úplným rozvolněním jsme všechno promarnili.

Je naše zdravotnictví připravené na případný nápor pacientů? Měly by jednotlivá zdravotnická zařízení zavést další opatření, aby se zabránilo zhroucení zdravotnického systému?

Pokud vím, tak zatím je připraveno dost lůžek pro stoupající počet vážných případů, ale skoro s jistotou se nejpozději koncem října dají očekávat kapacitní problémy. Myslím, že nebude problém ani se zajištěním vysokého počtu rakví.

Jako de facto o jediném řešení na ukončení této situace se stále mluví o účinné vakcíně. Vývoj v tomto směru postupuje neuvěřitelně rychle. Je to správné a bude vakcína nejen účinná, ale i bezpečná? A kdy se dá očekávat, že bude v Česku k dispozici? Lze současný stav zvládnout i jinak než s vakcínou?

Ano, vakcíny jsou hlavní nadějí. Celkem se jich ve světě vyvíjí více než 300 a asi 30 jich už je ve třetí fázi klinického testování. Teprve výsledky těchto testů ukáží, jak jsou jednotlivé [vakcíny](#) účinné a bezpečné. Já jsem v tomto ohledu optimista a věřím, že se alespoň v některých zemích začne s očkováním alespoň těch rizikových skupin ještě v zimě (ostatně v Rusku a v Číně už se očkuje, ale tyhle vakcíny neprošly přísným klinickým testováním, což není v pořádku. Ale třeba budou mít štěstí...).

Rad, jak se chovat, dostáváme ze všech stran nespočet. Jaké jsou ale skutečně ty, které podle vás vedou ke zmírnění možnosti nákazy novým typem koronaviru?

Všichni to víme, takže jen zopakuji:

Neúčastit se pokud možno žádných shromáždění ve vnitřních prostorách. Pokud už je to nezbytné, tak důkladně větrat.

Nechodit do barů, do restaurací pouze s venkovní obsluhou (zahrádky).

Nosit uvnitř všech vnitřních prostor roušky.

Mýt si co nejčastěji ruce.

Nesahat si na obličej.

Minimalizovat i pobyt v hromadných dopravních prostředcích.

Všude se snažit udržovat alespoň 2 m odstup od jiných lidí.

Pane profesore, děkujeme za váš čas, který jste nám věnoval.